

Bài 1: Lịch sử là gì?

Trả lời câu hỏi giữa bài Sử 6 Bài 1 (Chân trời sáng tạo)

Câu hỏi 1 trang 10 Lịch Sử lớp 6 - Chân trời sáng tạo: Lịch sử là? Em hãy nêu một ví dụ cụ thể.

Lời giải:

- Lịch sử là những gì đã xảy ra trong quá khứ, bao gồm mọi hoạt động của con người từ khi xuất hiện đến nay.

- Ví dụ:

+ Khởi nghĩa Hai Bà Trưng (40 – 43)

+ Cách mạng tháng Tám ở Việt Nam (1945).

+ Chiến thắng Điện Biên Phủ của quân dân Việt Nam (1954)....

Câu hỏi 2 trang 10 Lịch Sử lớp 6 - Chân trời sáng tạo: Theo em, những câu hỏi nào có thể được đặt ra để tìm hiểu về quá khứ khi quan sát hình 1.1?

Lời giải:

- Một số câu hỏi có thể đặt ra để tìm hiểu về quá khứ khi quan sát hình 1.1 là:

+ Khu di tích Hoàng thành Thăng Long hiện nay thuộc địa phương nào?

- + Điện Kính Thiên được xây dựng vào thời gian nào?
- + Điện Kính Thiên được xây dựng dưới thời kì cai trị triều đại nào?
- + Điện Kính Thiên được xây dựng ở đâu? Xây dựng nhằm phục vụ mục đích gì?
- + Đồi rồng đá trước thềm Điện Kính Thiên có đặc điểm gì nổi bật?
- + Đồi rồng đá trước thềm Điện Kính Thiên mang phong cách nghệ thuật đặc trưng của triều đại nào?
- + Đồi rồng đá trước thềm Điện Kính Thiên được chạm khắc từ loại đá nào?
- + Ý nghĩa của biểu tượng rồng trước thềm Điện Kính Thiên là gì?
- + Ở Việt Nam, hình tượng “rồng” có sự thay đổi như thế nào qua các thời kì lịch sử?

Câu hỏi 1 trang 11 Lịch Sử lớp 6 - Chân trời sáng tạo: Có ý kiến cho rằng: Lịch sử là những gì đã qua, không thể thay đổi được nên không cần thiết phải học môn Lịch sử. Em có đồng ý với ý kiến đó không? Tại sao?

Lời giải:

Em không đồng ý với ý kiến trên, vì:

- Học lịch sử giúp chúng ta biết được cội nguồn của tổ tiên, quê hương, đất nước; hiểu được ông cha ta đã phải lao động, sáng tạo, đấu tranh như thế nào để có được đất nước ngày nay. Từ đó hình thành ở chúng ta lòng biết ơn, tri ân các thế hệ đi trước; trân trọng những giá trị của hiện tại.

- Học lịch sử còn giúp chúng ta đúc kết những bài học kinh nghiệm quý báu của quá khứ nhằm phục vụ cho hiện tại và tương lai. Ví dụ: từ sự thất bại của nhà nước Âu Lạc trước quân xâm lược nhà Triệu, có thể rút ra một số bài học kinh nghiệm cho công cuộc bảo vệ Tổ quốc là:

- + Không chủ quan, khinh địch.
- + Coi trọng sự đoàn kết, thống nhất trong nội bộ.
- + Luôn đề cao tinh thần cảnh giác trước mọi âm mưu và hành động của kẻ thù.

Câu hỏi 2 trang 11 Lịch Sử lớp 6 - Chân trời sáng tạo: Em hiểu thế nào về từ “gốc tích”: trong câu thơ bên dưới của Chủ tịch Hồ Chí Minh? Nêu ý nghĩa câu thơ đó.

Lời giải:

- Giải thích từ “gốc tích”: nguồn gốc, lai lịch

- Ý nghĩa của câu thơ “Dân ta phải biết sử ta/ Cho tường gốc tích nước nhà Việt Nam”: Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh đến vai trò của lịch sử và đặt ra yêu cầu mỗi người cần hiểu rõ về lịch sử dân tộc để hiểu biết về nguồn gốc, truyền thống lịch sử nước nhà.

Câu hỏi 1 trang 12 Lịch Sử lớp 6 - Chân trời sáng tạo: Tư liệu truyền miệng, tư liệu hiện vật, tư liệu chữ viết có ý nghĩa và giá trị gì?

Lời giải:

Loại tư liệu	Ý nghĩa	Giá trị
Tư liệu hiện vật	- Gồm những di tích, công trình hay đồ vật (văn bia, trống đồng, đồ gốm...).	- Nếu biết cách khai thác, các tư liệu hiện vật có thể cung cấp những thông tin khá cụ thể và trung thực về đời sống vật chất và phần nào đời sống tinh thần của người xưa.
Tư liệu chữ viết	- Tư liệu chữ viết là những bản ghi, tài liệu chép tay hay sách được in, khắc chữ.	- Các nguồn tài liệu này kể cho ta biết tương đối đầy đủ về các mặt của đời sống con người. Tuy nhiên, tư liệu chữ viết thường mang ý thức chủ quan của tác giả tư liệu.
Tư liệu truyền miệng	- Là những câu chuyện (truyền thuyết, cổ tích, thần thoại...) được truyền từ đời này sang đời khác.	- Nếu khai thác đúng cách, các tư liệu truyền miệng có thể giúp chúng ta biết nhiều sự kiện lịch sử có giá trị.
Tư liệu gốc	- Tư liệu gốc là tư liệu liên quan trực tiếp đến sự kiện lịch sử, ra đời vào thời điểm diễn ra sự kiện, phản ánh sự kiện lịch sử đó. - Xét về hình thức và nội dung phản ánh, tư liệu lịch sử gốc được chia làm 4 loại chính, là: tư liệu vật chất, tư liệu chữ viết, tư liệu hình ảnh và tư liệu ghi âm, ghi hình.	- Đây là nguồn tư liệu đáng tin cậy nhất khi tìm hiểu lịch sử.

Câu hỏi 2 trang 12 Lịch Sử lớp 6 - Chân trời sáng tạo: Tại sao tư liệu gốc lại có giá trị lịch sử xác thực nhất? Hãy lấy một ví dụ chứng minh cho ý kiến của em từ một nguồn sử liệu cụ thể có trong bài.

Lời giải:

- Tư liệu gốc là loại tư liệu có giá trị lịch sử xác thực nhất vì đây là các tư liệu liên quan trực tiếp đến sự kiện lịch sử, ra đời vào thời điểm diễn ra sự kiện => tư liệu gốc cung cấp những bằng chứng xác thực giúp chúng ta có thể phục dựng lại những gì đã xảy ra trong quá khứ.

- Ví dụ cụ thể:

+ Bản thảo lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến của Chủ tịch Hồ Chí Minh (ngày 19/12) khẳng định khát vọng hòa bình, ý chí và quyết tâm sắt đá bảo vệ nền độc lập, tự do của nhân dân Việt Nam trước hành động xâm lược của thực dân Pháp.

Giải luyện tập & Vận dụng Bài 1 Sử lớp 6 (Chân trời sáng tạo)

Luyện tập 1 trang 14 Lịch Sử lớp 6 - Chân trời sáng tạo: Tại sao cần thiết phải học môn lịch sử?

Lời giải:

- Cần phải học lịch sử, vì:

+ Học Lịch sử giúp chúng ta biết được: cội nguồn của tổ tiên, quê hương, đất nước; biết và hiểu được quá trình lao động, dựng nước và giữ nước của cha ông.

+ Học lịch sử còn giúp chúng ta hiểu được những gì nhân loại đã tạo ra trong quá khứ để xây dựng được xã hội văn minh ngày nay, từ đó hình thành được ở người học ý thức gìn giữ, phát huy các giá trị tốt đẹp do con người trong quá khứ để lại.

+ Học lịch sử giúp chúng ta có thể đúc kết những bài học kinh nghiệm về sự thành công và thất bại của quá khứ để phục vụ hiện tại và xây dựng cuộc sống mới trong tương lai.

Luyện tập 2 trang 14 Lịch Sử lớp 6 - Chân trời sáng tạo: Căn cứ vào đâu để biết và dựng lại lịch sử?

Lời giải:

- Để biết và dựng lại lịch sử, có thể dựa vào các nguồn tư liệu, như: tư liệu truyền miệng; tư liệu chữ viết; tư liệu hiện vật; tư liệu gốc...

+ Tư liệu hiện vật: gồm những di tích, công trình hay đồ vật (văn bia, trống đồng, đồ gốm...).

+ Tư liệu truyền miệng: là những câu chuyện (truyền thuyết, cổ tích, thần thoại...) được truyền từ đời này sang đời khác.

+ Tư liệu chữ viết là những bản ghi, tài liệu chép tay hay sách được in, khắc chữ.

+ Tư liệu gốc là tư liệu liên quan trực tiếp đến sự kiện lịch sử, ra đời vào thời điểm diễn ra sự kiện, phản ánh sự kiện lịch sử đó.

Vận dụng 3 trang 14 Lịch Sử lớp 6 - Chân trời sáng tạo: Em biết những di tích lịch sử nào ở địa phương em đang sống? Hãy kể cho cả lớp nghe về sự kiện lịch sử liên quan đến một trong những di tích đó.

Lời giải:

- Các di tích lịch sử ở địa phương em đang sống (TP. Hồ Chí Minh).

+ Dinh Độc Lập (số 35, đường Nam Kỳ Khởi Nghĩa, Phường Bến Thành, Quận 1, Thành phố Hồ Chí Minh).

+ Khu di tích Địa đạo Củ Chi (Xã Phú Mỹ Hưng, xã Phạm Văn Cội, xã Nhuận Đức, huyện Củ Chi, Thành phố Hồ Chí Minh).

+ Cơ sở Ban Tuyên huấn Xứ ủy Nam Bộ (Số 51/10/14 đường Cao Thắng, Phường 3, Quận 3, Thành phố Hồ Chí Minh)

+ Cơ sở giấu vũ khí của Biệt động Thành đánh Dinh Độc Lập năm 1968 (nhà số 287/70 đường Nguyễn Đình Chiểu, phường 5, Quận 3, Thành phố Hồ Chí Minh).

+ Sở Chỉ huy tiền phương Phân khu 6 trong chiến dịch Mậu Thân 1968 (Số 11 đường Lý Chính Thắng, phường 7, Quận 3, Thành phố Hồ Chí Minh).

+ Hàm bí mật chứa vũ khí thời kháng chiến chống Mỹ (Số 183/4 đường Ba Tháng Hai, Phường 11, quận 10, Thành phố Hồ Chí Minh).

+

- Sự kiện lịch sử liên quan đến di tích: Dinh Độc Lập

+ 10 giờ 45 phút, ngày 30/4/1975, xe tăng và bộ binh của Quân Giải phóng miền Nam tiến vào Dinh Độc lập, bắt sống toàn bộ Nội các Sài Gòn. Tổng thống Dương Văn Minh buộc phải tuyên bố đầu hàng không điều kiện. Đến 11 giờ 30 phút cùng ngày, lá cờ cách mạng tung bay trên nóc Dinh Độc lập, báo hiệu sự toàn thắng của chiến dịch Hồ Chí Minh.

Vận dụng 4 trang 14 Lịch Sử lớp 6 - Chân trời sáng tạo: Hãy viết một đoạn văn ngắn về lịch sử ngôi trường em đang học (trường được thành lập khi nào? Nó thay đổi như thế nào theo thời gian?)

Lời giải:

* **Lưu ý:** HS tự viết đoạn văn về lịch sử ngôi trường mình đang học. Các em có thể tham khảo bài dưới đây: giới thiệu lịch sử trường THCS Hai Bà Trưng (số 295 đường Hai Bà Trưng, phường 8, quận 3, thành phố Hồ Chí Minh).

Lịch sử trường THCS Hai Bà Trưng (thành phố Hồ Chí Minh)

- Trường trung học cơ sở Hai Bà Trưng nằm tại số 295 đường Hai Bà Trưng, phường 8, quận 3 thành phố Hồ Chí Minh. Trường có diện tích 3.551m², nằm trong tổng thể kiến trúc của nhà thờ Tân Định và Tu viện do dòng tu nữ Phaolo quản lý.

- Trước tháng 4/1975, trường THCS Hai Bà Trưng là một trường tư thục do dòng tu Phaolo quản lý và có tên gọi là Thiên Phước. Sau 30/4/1975 ngôi trường thuộc sự tiếp quản của nhà nước ta bắt đầu từ tháng 6/1976, trường chính thức mang tên Trường THCS Hai Bà Trưng.

- Trong suốt thời gian hơn 100 năm (kể từ khi thành lập cho tới nay), trường đã đào tạo nhiều nhân tài ưu tú, góp phần cho công cuộc xây dựng, bảo vệ và phát triển cho đất nước. Chính vì thế, trường đã khẳng định được chất lượng giảng dạy và vị thế của mình không chỉ tại thành phố Hồ Chí Minh mà còn trong ngành giáo dục.

Vận dụng 5 trang 14 Lịch Sử lớp 6 - Chân trời sáng tạo: Cửa Bắc, một kiến trúc cổ, nằm trên phố Phan Đình Phùng, Hà Nội ngày nay. Trên tường vẫn còn nguyên dấu vết đạn pháo của thực dân Pháp khi đánh chiếm thành Hà Nội năm 1882. Có ý kiến cho rằng nên trùng tu lại mặt thành, xóa đi những vết đạn pháo đó, em có đồng ý với ý kiến đó không? Tại sao?

Lời giải:

- Em không đồng tình với ý kiến: trùng tu lại mặt thành Cửa Bắc, xóa đi những vết đạn pháo, vì: những vết đạn pháo trên mặt thành là chứng tích cho tinh thần yêu nước, chiến đấu anh dũng của quân dân Việt Nam trong cuộc đấu tranh bảo vệ thành Hà Nội.